

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
« ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА»**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИЙ СТУПІНЬ Фаховий молодший бакалавр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ I5 Медсестринство
(код та найменування спеціальності)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ I5.01 Медсестринство

КВАЛІФІКАЦІЯ Сестра медична/Брат медичний

РОЗГЛЯНУТО ТА ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні ЦМР загально-медичних
дисциплін
ТОВ «Фаховий коледж Українського
Червоного Хреста»

Протокол засідання
від « 17 » 02 2025 р. № 1

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Історія та культура України»
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	I5 Медсестринство
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Викладач (-і)	
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	
Формат дисципліни	Нормативний
Обсяг дисципліни	
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Форма навчання	Денна
Рік навчання/Семестр	1 рік/семестр: 1
Обсяг	Кількість кредитів-3 Загальна кількість годин-90 Всього аудиторних годин -56: лекції-36 год., практичні заняття - 20 год., самостійна робота – 34 год.
Консультації	Згідно графіка
Мова викладання	Українська
Анотація дисципліни	Дисципліна «Історія та культура України» становить собою сукупність основ наук про сучасне і минуле українського народу. Вивчення цієї дисципліни сприяє формуванню у майбутніх фахівців цілісного розуміння національної історії та культури як соціальноісторичного явища, виробляє навички у студентів системного бачення закономірностей та особливостей її розвитку у контексті загальносвітових цивілізаційних процесів. У дисципліні сконцентровано знання про українську культуру як універсальну форму буття, самовираження, творчості народу, як сфери матеріальної, духовної, ціннісної, комунікативної організації суспільства, що визначає норми поведінки, мислення, почуття людини, різних верств населення і нації в цілому.
Мета дисципліни	Формування у студентів національно-культурної ідентичності; патріотичного світогляду; активної соціальної та громадянської позиції; розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу.
Очікувані результати навчання (компетентності)	
Інтегральна компетентність	
Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.	
Загальні компетентності	

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу інформації з різних джерел та проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

СК2. Здатність планувати і проводити наукові дослідження, готувати результати наукових робіт до оприлюднення.

СК3. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з інших гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища, роль особи в історії.

СК4. Знання основних сучасних положень фундаментальних наук стосовно походження, розвитку та будови Всесвіту, здатність їх застосовувати для формування світоглядної позиції.

СК5. Здатність коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію.

Програмні результати навчання

-володіти українською мовою для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації;
-застосувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності;

-вести медичну документацію відповідно до чинних вимог;

-дотримуватися правил безпеки життєдіяльності, техніки безпеки і охорони праці;

-вибирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їх родини, колегами, враховуючи соціальні, культурні, психологічні та релігійні відмінності при здійсненні професійної діяльності;

-дотримуватися принципів професійної етики, толерантної та неосудливої поведінки задля створення безпечного лікувально-профілактичного середовища; -вміти підготувати пацієнта до лабораторного та інструментального дослідження, здійснити забір біологічного матеріалу, скерувати до лабораторії;

-застосовувати фармакологічні засоби при здійсненні професійної діяльності;

-виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до діючих фахових протоколів і алгоритмів з метою стабілізації функціонального стану організму;

-надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

Тематика навчальної дисципліни

6.2. Тематичний план лекцій

№ з/п	Назва теми, зміст	К-сть годин
	Історія та культура України від найдавніших часів до XVIII ст.	
1	Вступ до курсу. Доісторичне минуле України Першопочатки людської цивілізації на території України. Бронзова доба. Початок праслов'янської історії. Залізна доба. Кіммерійці, скіфи, сармати. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.	2

	Передумови утворення держави у східних слов'ян. Внесок давніх цивілізацій, народів і культур в історію України.	
2	Українська держава – Київська Русь. Утворення держави Київська Русь. Перші князі. Розквіт (к. X – п.п. XI ст). Соціально-економічний та державний лад Київської Русі у X-XII ст. Початок роздробленості і причини занепаду. Історичне значення. Культура Київської Русі. Запровадження християнства та його вплив на культуру Київської Русі.	2
3	Галицько-Волинська держава Волинське та Галицьке князівства; особливості розвитку до об'єднання. Утворення Галицько-Волинської держави. Князь Роман Мстиславович. Данило Галицький та його зовнішня та внутрішня політика. Галицько-Волинська держава за наступників короля Данила. Історичне значення Галицько-Волинської держави. Культурний розвиток Галицько-Волинського князівства. Українські землі у складі Литви й Польщі (XV-XVI ст).	2
4	Козацька держава Причини і джерела виникнення козацтва. Соціально-економічний та військовий устрій Запорізької Січі. Козацько-селянські повстання в кінці XVI-XVII ст. П.Сагайдачний. Розгортання національно-визвольної війни українського народу під проводом Б.Хмельницького (1648-1654рр.). Українська державність в часи Б.Хмельницького.	2
5	Гетьманщина Гетьманщина після смерті Богдана Хмельницького. Гетьман І.Виговський. Україна в роки доби Руїни. Україна на початок XVIII ст. Гетьманування І.Мазепи. Конституція Пилина Орлика та її історичне значення. Гетьманування К.Розумовського. Ліквідація Гетьманщини та Запорізької Січі.	2
6	Українська культура козацької доби (XVII-XVIII ст.) Передумови національно-культурного відродження в Україні. Поширення книгодрукування. Утворення братств та їх роль у розвитку національної культури. Острозька вища школа. Зародження вищої освіти в Україні. Києво-Могилянська Академія - культурно-освітній центр в Україні. Просвітницька діяльність українського філософа Г.Сковорода. Література, театральне мистецтво, музична культура. Архітектура, образотворче, декоративне та ужиткове мистецтво.	2
	Історія та культура України від XIX ст. до завершення Другої світової війни	
7	Національне відродження України (кін. XVIII - поч. XIX ст.)	2

	Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії. Політика Габсбургів на західноукраїнських землях. Початок національного відродження. „Руська трійця“. „Кирило-Мефодіївське братство“. Європейські революції 60-80рр. XX ст. Їх вплив на Україну. Громадівський та народницький рухи 60-80рр. XX ст. Поява і відновлення перших українських партій.	
8	Україна в роки Першої світової війни Україна в планах воюючих сторін. «Союз визволення України». Українські січові стрільці. Воєнні дії на Південно -західному фронті в 1914-1916 рр. Галицька битва. Антивоєнні дії і виступи робітників, селян та солдатів на фронті в 1914 - лютому 1917 рр. Боротьба за автономію України.	2
9	Українська держава за часів Центральної Ради Лютнева революція і становище України після повалення самодержавства. Створення Української Центральної Ради. Проголошення універсалів Центральної Ради. Утворення УНР. Перший Всеукраїнський з'їзд рад. Проголошення радянської влади в Україні. IV Універсал, його історичне значення.	2
10	Українська держава періоду Гетьманату та Директорії Падіння Української Центральної Ради. Україна за гетьманства П.Скоропадського (квітень – грудень 1918р.). Внутрішній та зовнішньополітичний курс П.Скоропадського. Встановлення влади Директорії. Акт злуки УНР І ЗУНР, його історичне значення. Втрата влади Директорією.	2
11	Боротьба за українську державність в умовах радянської тоталітарної системи Встановлення більшовицького тоталітарного режиму. Політика „воєнного комунізму“. Створення СРСР. Згорання непу. Утвердження диктатури Сталіна. Особливості прояву сталінського тоталітарного режиму. Насильницька політика колективізації. Голодомор 1932-1933рр. Початок і наслідки індустріалізації. Політика коренізації. Культурне будівництво в радянській Україні 20-30-х років	2
12	Україна в роки Другої світової війни Причини та початок Другої світової війни. Українське питання в європейській політиці напередодні Другої світової війни. Карпатська Україна. Акт відновлення української державності 30 червня 1941р. та його наслідки. Оборонні бої на території України. Нацистський окупаційний режим. Голокост. Створення та діяльність ОУН-УПА. Вигнання німецьких окупантів. Україна на завершальному етапі війни (1944-1945рр). Голод 1946-1947 рр.	2
	Історія та культура України від д.п. XX ст. до сьогодення	
13	Україна в умовах десталінізації	2

	Українці в повстаннях у таборах ГУЛАГу. Хрущовська "відлига". Передання Кримської області до складу УРСР. Становище України в кінці 1960-на початку 1980-х рр. Політика застою. Політизація суспільного життя.	
14	Культура під час хрущовської "відлиги" «Шістдесятництво». Київський клуб творчої молоді «Сучасник». Спроби опозиційної діяльності: підпільні групи та організації. Проблеми розвитку української культури у 1960-1980-ті роки ХХ ст.	2
15	Відновлення державної незалежності України, її роль у розпаді СРСР Політика «перебудовиприскорення-гласності» та її наслідки в УРСР. Проблеми ядерної безпеки УРСР. Чорнобильська катастрофа. Перші альтернативні вибори (1990 р.). «Декларація про державний суверенітет України». «Революція на граніті». Формування багатопартійності. Масові страйки шахтарів. Україна під час спроби державного перевороту в СРСР. «Акт проголошення державної незалежності України». Всеукраїнський референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Роль України у розпаді СРСР. Міжнародне визнання державної незалежності України.	2
16	Внесок української діаспори у відновлення державної незалежності України Українська державність в еміграції. Президенти та голови урядів УНР в екзилі. Державний центр УНР на завершальному етапі боротьби за незалежність України (1990-1991 рр.). Значення діяльності Державного центру УНР для української держави.	2
17	Державотворчі процеси в Україні. Прийняття Конституції України 1996 р. Утвердження національної державності. Економічний розвиток. Ринкові реформи. Розвиток аграрної сфери. Наука і техніка. Розвиток культури. Конституційний процес. Основні положення Конституції України. Президентські вибори 2004 р. «Помаранчева революція». Конституційна реформа 2004 р. Основні тенденції суспільнополітичного життя в 2005–2009 рр. Спроби формування авторитарного режиму в 2010–2013 рр. Харківські угоди 2010 р.	2
18	Європейський вибір України. Російсько-українська війна Україна в імперській доктрині «руського міра». Зрив угоди про асоціацію України та Європейським Союзом (ЄС). Євромайдан. Революція Гідності. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Безвіз. Початок війни РФ проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України. Квасиреферендуми і проголошення маріонеткових квазідержав Донецької Народної Республіки (ДНР), Луганської Народної Республіки (ЛНР). Антитерористична	2

	операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС). Мінські домовленості. Повномасштабне вторгнення військ Російської Федерації на територію України 24.02.2024 р.	
	Всього	36

Тематичний план практичних занять

№ з/п	Назва теми, зміст	К-сть годин
1	Княжий період України-Руси (IX- XIV ст).	2
2	Українська культура литовсько-польської доби (друга половина XIV – перша половина XVII ст).	2
3	Визвольна війна українського народу середини XVII ст. і відродження державності.	2
4	Українська культура козацької доби (XVII-XVIII ст).	2
5	Україна в другій половині XIX ст.	2
6	Відродження державності українського народу (1917-1920 рр.)	2
7	Культурне будівництво в радянській Україні 20- 30-х років.	2
8	Дисидентський рух в Україні. (1960-ті-1980-ті рр.)	2
9	Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України (1985-1991 рр.)	2
10	Особливості розвитку культури в Україні (90-ті рр. XX - поч. XXI ст.).	2
	Всього	20

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, зміст	К-сть годин
1	Презентація «Трипільська культура».	2
2	Презентація «Мистецтво скіфів».	2
3	Презентація «Походження української національної символіки».	2
4	Аналітична робота «Причини та наслідки прийняття Люблінської унії України».	2
5	Дослідницька робота «Охарактеризувати військове мистецтво козаків».	2
6	Презентація «Феномен Тараса Шевченка в історії України».	2
7	Презентація «М.С. Грушевський – визначний діяч української історії».	2
8	Презентація «Український авангард».	2
9	Аналітична робота «Голодомор 1932-1933 рр. – незабутня трагедію народу України».	2
10	Дослідницька робота «1939 рік – возз'єднання українських земель чи приєднання нових територій до складу СРСР».	2
11	Презентація «Український кінематограф».	2
12	Презентація «Мистецтво «шістдесятників».	2
13	Дослідницька робота «Три українські революції 1990-2014 рр.: причини і наслідки».	2

14	Дослідницька робота «Політичний розвиток незалежної України».	2
	Всього	34
Система оцінювання		
Відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів		
(посилання на сторінку сайту, де розміщене положення)		
Поточний контроль:		
на кожному практичному занятті (теоретичне опитування + практичне виконання завдання + самостійна робота здобувача освіти)		
Перелік інформаційних джерел		
Основна		Додаткова
1. Історія України (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загальн. серед. освіти / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. — Харків : Вид-во «Ранок», 2018. — 240 с. : іл. 2. Гісем О. В. Історія України (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загальн. серед. освіти / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. — Харків : Вид-во «Ранок», 2019. — 288 с. : іл. 3. Струкевич О. Історія України (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загальн. серед. освіти / Олександр Струкевич, Степан Дровозюк. — Київ : Грамота, 2019. — 240 с. : іл. 4. Струкевич О. К. Історія України (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загальн. серед. освіти / О. К. Струкевич. — К. : Грамота, 2018. — 240 с. : іл. 5. Бойко О. Д. Історія України: підручник / О. Д. Бойко. 7-е вид. - К.: ВЦ «Академія», 2018. - 720 с. 6. Історія і культура України [Текст]: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик. - Д.: ДНУ ім. Олеси Гончара, 2016. - 206 с. 7. Борисенко В. Курс української історії: 3 найдавніших часів до XX століття. - К.: Либідь, 1996. - 616 с. 8. Брайчевський М. Конспект історії України. - К.: Знання, 1993. - 208 с. 9. Верстюк В. Ф., Гарань О. В., Гурій О. І. та ін. Історія України. - К.: Альтернативи, 1997. - 424 с.		1. Верстюк В. Ф., Дзюба О. М., Репринцев В. Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. - К.: Наук. думка, 1995. - 687 с. 2. Видатні постаті в історії України IX-XIX ст. Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети: Довід. вид. / Кер. авт. кол. В. І. Гусев. - К.: Вища шк., 2002. - 359 с. 3. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX-XX століття. - К.: Генеза, 1996. - 360 с. 4. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / За ред. В. М. Литвина. - К.: Знання-Прес, 2006. - 460 с. - (Вища освіта XXI століття). 5. Історія України: нове бачення: У 2 т. - К.: Україна, 1995. - Т. 1. - 450 с.; 1996. - Т. 2. - 494 с. 6. Є. В. Козира. Культурологія. Навчальний посібник. Київ: ВСВ «Медицина», 2017. 7. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. - К.: Либідь, 1994. - 656 с. 8. Історія української культури: Курс лекцій / Л. В. Анучина, О. В. Бурлака, А. Лисенко та ін. - Х.: Вид-во «ФІНН», 2010. - 408 с. 9. Історія української культури: Навч. посіб. / О. Ю. Павлова, Т. Ф. Мельничук, В. Грищенко; за ред. О. Ю. Павлової. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 408 с.
Електронні ресурси		
1. Підручники – https://shkola.in.ua/1752-istoriia-ukrainy-10-klas-strukevych-2018.html		
2. Historypin: найбільший віртуальний музей http://histography.io/		
3. Курси підготовки до ЗНО https://prometheus.org.ua/courses-catalog/		
4. Курс історії України. Тематичні тренувальні тести для підготовки до ЗНО з історії України https://test.izno.com.ua/		
5. Платформа онлайн курсів https://prometheus.org.ua/courses-catalog/		
Політика навчальної дисципліни		

Політика щодо відвідування занять здобувачами фахової передвищої освіти: відвідування лекційних та практичних занять обов'язкове; активна участь на практичному занятті під час опитування; ініціативність в обговоренні дискусійних тем; своєчасність виконання самостійної роботи. Дотримання вимог до зовнішнього вигляду.

Порядок відпрацювання пропущених занять:

пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до положення про порядок відпрацювання занять, а також згідно з графіком відпрацювання та консультацій. Відпрацювання занять є обов'язковим оскільки дана спеціальність відноситься до регульованих професій, що передбачає особливо відповідальну роботу та вимоги до освітньої діяльності з підготовки фахівців за такими спеціальностями.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів фахової передвищої освіти:

Діяльність викладача та здобувачів освіти здійснюється відповідно до положення про академічну доброчесність (САЙТ)

Голова ЦК _____

Викладач _____